

בין המצרים (14)

בתורה. שפכי כמים לבך נוכח פני ה', כלומר שכינה שרויה אצלך. וביאור הענין, שהרי אין תפילה קבועה בראש אשמורות, ובהכרח דקאי על התורה דלא איברא לילה אלא לגירסא. והק' הישמח משה (אבל משה על איכה ב, יז), מדוע נאמר "קומי רוני בלילה – לעסוק בתורה", וכי ביום לא צריך לעסוק בתורה, והרי כבר נאמר (יהושע א, ח) "והגית בו יומם ולילה" ופי' על פי מ"ש הרי"ף (לרבי יאשיהו ב"ר יוסף פינטו, על העין יעקב, בריש ברכות), שיש ג' משמרות בלילה, ותפקיד המשמרות הוא להמתיק את תוקף כח הדין המושל בלילה. ובזמן שבית המקדש היה קיים, היו האברים והפדרים שלא נתעכלו מבעוד יום עושים תיקון זה. אבל לאחר חורבן הבית, אף שיש את המשמרות האומרות שירה, "מכל מקום יותר היה חפץ ה' יתברך בתיקון ההוא שנעשה על ידי האברים יותר מתיקון הנעשה ע"י המלאכים, כי חביבים ישראל לפניו יותר ממלאכי השרת, ולפיכך, אע"פ שמשמרות הללו ממתיקים כח הדין, הקב"ה יושב ושואג ואומר אוי לי שהחרבתי את ביתי, כי שמה היו ממתיקים ישראל כוחות הדין, ואני חפץ באותו תיקון יותר ממה שעושים מלאכי השרת" (עכ"ל הרי"ף שם). ולכן לאחר שחרב הבית, יש ענין של "קומי רוני בלילה" דוקא, כדי להמתיק את הדינים, ע"י העסק בתורה, שכבר אמרו חז"ל (מנחות קי ע"א): כל העוסק בתורה חטאת כאילו הקריב חטאת וכו'. ולכן נאמר פסוק זה באיכה, בקינתו של ירמיהו הנביא על חורבן הבית. ויש להוסיף, שזה לאו דווקא אם עוסק בתורה חטאת או עולה, שכבר אמרו חז"ל (מנחות קי ע"א): "שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות", מאי 'בלילות', א"ר יוחנן, אלו ת"ח העוסקים בתורה בלילה, מעלה עליהן הכתוב כאילו עוסקים בעבודה.

ג' שבתות בין המצרים
הג' שבתות בין המצרים הם כנגד ג' רגלים: פסח, שבועות סוכות. בג' הפטרות יש רמז: א) דברי ירמיהו, נגד פסח. כידוע מהאריז"ל פסח בחינה פה סח, כי במצרים היו בבחינה "נאלמתי דומיה", ב) "שמעו דבר ה' בית יעקב", נגד שבועות, "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבית ישראל", במתן תורה, ג) "ונותרה בת ציון כסוכה" (הפטרה חזון), כי בגלות המר נותרו לנו חיות ושמחה ממצות סוכה, עד אשר נזכה לסוכת דוד הנופלת, להקימה בבי"א. **ספר "ברכת חיים, מועדים"**

כל דור שאינו נבנה בית המקדש בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו

ימי בין המצרים, ימים המסוגלים לגאולה
ימי בין המצרים, הם ימים של עבודת מעשית רוחנית, השייכת במיוחד לימים נוראים אלו. חז"ל אומרים (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה". העבודה העצמית היא להרגיש את האבילות על החורבן. בשם האר"י ז"ל כתוב, שראוי לבכות אחר חצות היום, וביותר לאחר חצות הלילה. ענין הבכיה מורה על ההשתתפות של האדם, במצב הרוחני של כלל ישראל, ובצער השכינה. הרבה אנשים משתתפים עם רגשות שמחה בחתונה. כל אחד מצטרף למעגל החוגגים, לעומת לוויית המת שבה רק קרובי המשפחה בוכים. מי שמרגיש קירבה מתעורר לבכי. וכך בימים אלו של אבילות על חורבן הקדושה והמקדש, נבחן כל אחד, על מידת קירבתו אל הקדושה, מהי השייכות והשותפות שלו עם עם ישראל ועם הקב"ה. ובזה צריך לעבוד ולחזק תחושת השייכות.

רב פינקוס ז"ל בספרו "גלות ונחמה"

אבלות, נחמה, תשובה
חז"ל הקדושים סידרו לנו דרך לעבודה מימי בין המצרים עד יום הכיפורים: במנהגי הימים, ובהפטרות לשבתות, על דרך זו: אבלות בהפטרות, קריאת שלוש הפטרות של פורענות, ולנהוג שלושה שבועות מנהגי אבלות. נחמה לקרות שבע הפטרות של נחמה. וימי תשובה, אלול ועשרת ימי תשובה, ובשתי הפטרות של תשובה. והביאור בזה הסדר הוא כך: שאבלות, פירושו, ידיעת והכרת ההפסד לאשורו, איזה טוב היה לנו בעבר, ומה הפסדנו כיום. וכתוצאה מזה באה הרגשה של שיברון לב, בכי והספד. נחמה, פירושו, לראות מה הם הנקודות הטובות שנותרו בדינינו, ולראות שאפשר לבנות על ידם מחדש, והתבוננות זו גורמת לעידוד ולנחמה. ותשובה, זו היא הצורה איך לבנות מחדש, לעזוב את הדרך שבגללה הפסדנו, ולבחור בדרך חדשה שעל ידה נוכל לבנות מחדש. ודרך עבודה זו היא מוכרחת הן לחורבן הפרטי, והן לחורבן הכללי.

המלקט

מעלת לימוד התורה בימים אלו
על הפסוק (איכה ב, יט) "קומי רוני בלילה לראש אשמורות שפכי כמים לבך נוכח פני ה'", דרשו חז"ל שהכוונה על לימוד התורה, כמבואר במס' תמיד (לב ע"ב): תני ר' חייא כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו שנאמר 'קומי רוני בלילה לראש אשמורות, שפכי כמים לבך נוכח פני ה'". **ופירש רש"י: קומי רוני בלילה לעסוק**

כתוב בירושלמי (יומא כא ה"א): כל דור שאינו נבנה בית המקדש בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו: יש להקשות הלא רבים צדיקי יסוד עולם הלכו למנוחות ולא נבנה בימיהם? אבל האמת היא כי הצדיקים בונים בימיהם חלק מבית המקדש, כל אחד חלקו השייך לנשמתו, וכל ההארות של ימי הדורות מצטרפות ומתכנסות, כי היעלה על הדעת, שדור הגאולה יהיה כל כך ראוי, בזכותו בלבד יבנה? אלא שזכות כל הדורות עומדת לבנין בית המקדש, וזה שאנו אומרים בונה ירושלים.

כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בבנינה
חינוך לאבלות על ירושלים אינו באמצעות מלים, כי אם בכל חינוך אחר, על ידי דוגמה אישית. כשילד סופג בביתו תחושת אבלות אמיתית בימי בין המצרים, ותשעת הימים אינם ימים שיש לעבור אותם בדרך ל'בין בזמנים', רגשות אלו ילוו אותו כל ימי חייו. בספרה "הכל לאדון הכל" מספרת הרבנית שיין ע"ה על האבלות שהיתה נהוגה בביתו של אביה רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל בימים אלו: הטרגדיה של חורבן בית מקדשנו היתה חוויה קבועה, שחדרה אל כל פינה בכתינו במשך כל ימות השנה והשפעה על מהלך חיינו. תשעת ימים שלפני תשעה באב היו ימי אבל אמיתיים, אבא אסר עלינו לצאת למקום כלשהו או לערוך ביקורים, לאמיתו של דבר, גם לא עודד ביקורים בביתנו מצד ידידינו. כתפיו של אבא שחו מרוב יגון, פניו כחשו. חורבן בית המקדש לא היה ארוע שחל אי אז בעבר, אלא פה ועכשיו. כשתשעה באב חלף נשמתו לרוחה, על אף שעברו עוד כמה ימים עד ששב בית הרמן להיות תוסס כרגיל. פרי חינוך זה לוח אותה בכל השנים הבאות.

ספר "ומתוק האור, בין המצרים"

מי שלא מתיימש מביתו השרוף, מובטח שיבנהו במהרה!

הגה"צ רבי אברהם וילנר, שנודע כאחד מצדיקי קרתא דירושלים, הסתלק מן העולם בימי בין המצרים, ורבים בירושלים ראו בכך דבר סמלי, שכן בחיי חיותו היה זה מחזה קורע לב לראותו מתאבל על הכבוד שנוטל מבית הבחירה, ובפרט בימי בין המצרים. רבי אברהם נודע בשנינותו ובחכמתו הרבה. סיפרו כי באחת הפעמים פגש באחד מקלי הדעת שתמה באוזניו על ימי בין המצרים: על מה ולמה הצער הגדול? על בניינים שחרבו? השיבו רבי אברהם: משל למה הדבר דומה? לדליקה שנפלה בעיר, מיהרו הכל לצאת מן הבתים הבוערים. היו מהם שעמדו והביטו בייאוש על ביתם ורכושם העולים בלהבות, ואילו אחרים התכופפו לחפש בין רגבי האפר פיסות חפצים שהשתיירו מהדליקה. עמד שם אדם חכם ואמר: אילו האחרונים, חזקה עליהם שישבו ויבנו את ביתם בקרוב, אך אילו שהרימו ידיים והפקירו את מה שנותר, כבר אין דעתם על ביתם. ואף

אנו, מסיים רבי אברהם, כל זמן שאנו מתאבלים על חורבן ירושלים ושריפת המקדש, מראים אנו שדעתינו עליהם ומשתוקקים אנו לשובם, ומובטח לנו שישבו במהרה!

ספר "כמוצא שלל רב"

הלכה: תענית ציבור

מי שאינו מתענה מסיבת חולי וכדומה לא יעלה לספר תורה בתענית ציבור בקריאת פרשת ויחל. וכהן שאינו מתענה לא יקראוהו לספר תורה לקריאת ויחל, אפילו אין שם כהן אחר. אלא טוב שיצא הכהן מבית הכנסת, ועומד ישראל מתענה לקרות במקום כהן.

ספר "חזון עבודה, ארבע תעניות"

פתגם: מְכַסֶּה שְׁנֵאָה, שְׁפָתַי-שֶׁקֶר, וּמוֹצֵא דָפָה, הוּא מְשָׁל.

תקירה: פשטה קדושה (התורם חצי חיטה)

הקובץ שיעורים (קידושין מב בסופו) הסתפק האם פשטה התרומה בכל החטה, וכן הוסיף שיתכן שפשטה שייך בבעלי חיים דינקי מהדדי. אך הקונטרסי שיעורים סובר שלא פשטה, משום שפשטה שייך רק בקדושות שבהן החצי המוקדש לא יוכל להתקיים בקדושתו ללא החצי האחר (קידושין יא-ח ד"ה ובמה) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: מזל תיש

שאלו לעם הארץ: מהו המזל שבו נולדת? מזל תיש, השיב על אתר. הא כיצד? תמהו השואלים, בכל שנים עשרה מזלות אין מזל בשם תיש. הסביר הלה: בנערוטי אמר לי אבי, כי נולדתי במזל גדי, אך מאז בגרתי וגדלתי, ובודאי גם מזלי ונעשה לתייש.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף נא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווריה, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון**: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזול לאוני. **לעילוי נשמת**: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. נתניאל יאיר בן מרים יהודית, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נ'מה.

